

NA KOREJI IZVAJajo PREMIRJE; KOMUNIZEM ZAJEL UJETNIKE?

Zamenjava vojnih ujetnikov na Koreji se vrši po programu, kakor to določa listina o premirju. Ko se zamejavajo angleški vojni ujetniki, se pri njih vidi, da so morali biti bolje hranjeni in običeni od ostalih, da so bili v nekem pogledu privilegirani. Novi moment pri izmenjavi vojnih ujetnikov je ta, da so bili nekateri ameriški vrnjeni vojni ujetniki stavljeni pod policijsko opazovanje, ker so bili ovadeni, da so se navzeli komunizma in gredo nazaj v domovino, ta tam širijo komunistično propagando.

Tudi v Severni Koreji je prišlo do čistke med komunisti. Vlada je objavila, da je bilo deset vidnih komunistov obsojenih na smrt. Stali so pod obtožbo in bili tudi obsojeni, ker da so bili zatrotlki in snovali oboroženo vstajo zoper komunistični režim v Severni Koreji; delno pa, ker so bili kot špijoni v ameriški službi.

Vlada nadalje poroča, da je več komunistov v zapori, kjer pričakujejo razprave. Vsi obtoženi in obsojeni so po poročilu vlade svoje dejanje priznali. Med obsojenimi so važne osebnosti kot bivši propagandni minister, bivši zunanjji minister, bivši podpredsednik vlade in druge važne osebnosti.

ZN svarijo komuniste

Sestnjajst zavezniških držav, ki so aktivno sodelovali v vojni na Koreji, je podpisalo skupno izjavo, da se bo zopet znajde na bojnem polju na Koreji, če bi komunisti poskušali s kakimi novimi napadi. Kanadska in britanska vlada sta k tej izjavi dostavili, da bo njihove vojaške akcije narekoval novo nastali politični položaj.

Nova izjava generala Clarka

Ameriški general Clark se v svojstvu vrhovnega poveljnika na Koreji vrača na Korejo. V demilitarizirani zoni med Severno in Južno Korejo ob 38. paraleli, kot jo sedaj predvideva premirje, vidi general Mark Clark eno od rešitev, ki zna končno privedi do bodoče zedinjenje Koreje.

General Mark Clark ni prepričilno razpoložen. Sklicuje se na svoje skrušenje, ki ga utrjujejo v tem, da so komunistični predlogi in sklepi neiskreni in imajo vedno dvojni pomen. Sicer pa je na Koreji že organizirana armada južnih Korejev; politično vprašanje Koreje pa mora rešiti politična konferenca.

Koliko ujetnikov pobitih?

Ameriški vojni ujetniki, zasilani po ameriških oblasteh posamezno trdijo, da so jim znana pokopalnišča, kjer je pokopanih 1,700 do 2,000 ameriških vojakov—vojnih ujetnikov. Ti da so pomrli bodisi naravnost pobiti, ali pa shirali vsled splošnih pomanjkanj. Ujetniki predlagajo, da Zedinjene države dobijo potrebna pojasnila o teh mrtvih, njihova trupla pa naj se prenesajo v domovino.

Ujetniki—propagandisti komunizma

Poleg nekaj slučajev Amerikancev vojnih ujetnikov, ki so direktno odklonili povratek v domovino, se nadalje navaja, da po zatrdilu vrnjenih vojnih ujetnikov, da je med ujetniki, ki se vračajo v domovino mnogo takih, ki so v ujetništvu postali prepričani komunisti. Severno korejski in kitajski komunisti so jih radi vrnili, dali pa jim naložno, da širijo komunizem v Zeleno v Kanado. Bilo srečno!

JOSEPH REPASI

V petek je nagloma preminil v St. Luke's bolnišnici Joseph Repasi, stanujoči na 20591 Tracy Ave. Rojen je bil na Ogrskem, v Clevelandu pa je prišel pred osmimi leti iz Aliquippa, Pa. Započela sproga Susie, sinova Frank in John, hčer Mrs. Helen Friga, ter tri sestre Mrs. Mary Horai in Verona v New Yorku, v starosti domovini pa Elizabeth. Pogreb se je vršil danes zjutraj ob 8.15 uri in pogrebnega zavoda Mary A. Svetek, 478 E. 152 St. v cerkev sv. Kristine ob 9. uri in nato na pokopalnišče Calvary.

MARY MAVKO

Danes zjutraj ob sedmi uri je umrla Mary Mavko iz Dock Rd., North Madison, Ohio. Podrobnosti bomo poročali jutri.

LOUIS DRAGOVICH

Ponoči je umrl Louis Dragovich, stanujoč na 14719 Darwin Ave. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod Mary A. Svetek. Podrobnosti bomo poročali jutri.

Ameriško delo

Iz življenja ameriških delavcev je vredno zapisati sledeča dejstva:

Izdelo so razsodbe, da delavec lahko odkloni delo, ki ga smantri za škodljivega svojemu zdravju. Južne ameriške države so poslale v Zedinjene države delavske dele, ki študirajo delovanje ameriških delavskih unij. Japonska organizira svoje delavstvo po vzgledu A.F.L.

DULLES PRI EISENHOWERJU

DENVER, Colo., 10. avgusta — Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je prispev danes dopoldne z letalom v Denver, kjer se nahaja ameriški predsednik Eisenhower na dopustu. Dulles se je sestal z Eisenhowrom in mu poročal o svojih se stankih, razgovorih in zaključkih s predsednikom Južne Koreje, Rheejem.

ATTLEE V JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, 9. avgusta — V Jugoslaviji se mudi vodja britanskih laboristov Clement Attlee. Attlee potuje po državi in študira vprašanje Jugoslavije na licu mesta. Zadnji njegov obisk je veljal Jadranu in Črnigori, kjer so mu Črnigorci dali v spomin puško.

V staro domovino

Poznani Mr. Joseph Kočevar iz 1955 Naumann Ave. se je podal na dvomesecni obisk svojega rojstnega kraja v vas Podgora št. 9, pošta Videm pri Dobrem polju, kjer ima dve sestri in druge sorodnike, katerih ni videl že 27 let. Srečna pot in zdrav povratak!

Poroka

Dne 5. avgusta sta se poročila Miss Alice Vilcoff in Mr. Richard Skufca. Poroka je bila v cerkvi Our Lady of Perpetual Help na Neff Rd. Ženin je edini sin poznanik Mr. in Mrs. Tony in Stina Skufca, ki vodiča kegljišče na E. 185 St. Mladi par se je podal na ženitovanjsko potovanje v Kanado. Bilo srečno!

MLADINA—TI SI NAŠ UP IN NAŠA NADA . . .

Amerika se zvija v krēih in v programih, kako dobiti zavezništva v azijskih državah in ljudstvih. Kaj potrebuje Indija, Pakistan, Indokina, da jim pomagamo in jih pritegnemo nase! Zakaj velika kitajska socijalna revolucija! Predsednik Eisenhower in njegov državni tajnik Dulles opozarjata Amerikance, da je nastopil čas, ko se mora Amerika za Azijo bolj interesirati kot pa za Evropo.

V Ameriki je bila delegacija visokošolcev in visokošolk iz raznih držav Azije, da na licu mesta študira ameriške razmere. Razumljivo je, da so ti mladi študentje in študentke bili nadlegovani z vprašanji, kako je pri njih doma. Visokošolca iz Indije je bila bombardirana z vprašanji, kaj je vloga—indijskih slonov doma v Indiji. Torej nič o sto milijonih prebivalstva, niti o socialnih reformah Nehruja, niti o bolezni, stradanju, komunizmu in podobno. Pa je Indija po receptu, da kakršno vprašanje, tak je tudi odgovor—odgovorila:

"Indijski sloni se zelo rabijo kot prevozno sredstvo. V Indiji imamo celo 'slone taxicab—izvoščke.' Ti sloni izvoščki dobijo 42 centov za vsako prevoženo prvo milijo in 21 za nadaljnjo četrinčko milijo. Ker so sloni veliki, je prostor za njih parkiranje velik. Da pa ne pogebnejo, jih povežemo med seboj—za repe. Da so pa kot izvoščki vablivi, privlačni, jih pobavljamo kar kar je barva oblek v posameznih indijskih krajih."

Ameriški študentje in študentke so tem odgovorom Indijke čelo verjeli.

Iz bolnišnice

Mrs. Josephine Kosic se je vrnila domov iz bolnišnice. Še vedno se nahaja pod zdravniško oskrbo in prijateljice jo lahko obišejo na domu. Najlepše se zahvaljuje vsem za obiske, voščilne kartice, cvetlice in darila, ki jih je prejela.

Na obisku

Iz New Smyrna Beach, Fla., je prisla na obisk v Cleveland Mrs. Elizabeth Haffner. Tu je nastanjena pri sestri Mrs. Mary Starman na 18948 Renwood Ave., kjer ostane par tednov. Dobrodošla v naselbini, iz katere se je preselila pred več leti!

Vile rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. Robert in Edna Arko so se zglašile vile rojenice in pustile v spomin krepkega fantka-prvorjenca. Srečni oče se nahaja z ameriško armoado na Koreji, mlada mama pa biva v Wickliffe, Ohio. Tako sta postala pozna Mrs. in Mrs. Frank in Frances Arko iz Madisona, O., ki sta pred nekaj leti vodila restavracijo na Babitt Rd., tretji starci oče in starica Paradise, Cal.

Graduiral

Robert Vidick, sin poznanik Mr. in Mrs. Louis in Julia Vidick iz Shawnee Ave., je graduiral iz John Carroll univerze, nakar je prejel čin poročnika in bil poslan v armadno oficirske šole v Fort Eustes, Va.

Malenkov je zopet poudaril-mir! Sovjetska zveza ima vodikovo bombo

DELJENA MNENJA MED AMERIŠKIMI ZNANSTVENIKI

Predsednik sovjetske vlade Georgij Malenkov je govoril dve uri na zasedanju Vrhovnega sveta Sovjetov, ki je zboroval štiri dni, se je zaključil in razšel. Malenkov je trdil: Ni vprašanj, ki bi se ne dala rešiti in ki so med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami sporna, na mirem način. Sovjetsko zunano politiko preveva ideja miru. Amerika naj ne straši z vodikovo H-bombo, ker jo ima tudi Sovjetska zveza.

Največje javno zanimanje v Ameriki je vzbudila Malenkova trditev, da Rusija poseduje vodikovo bombo ali H-bombo. Ali jo Rusija res ima, ali pa gre samo za propagando? Bivši ameriški predsednik Harry Truman n. pr. še vedno dvomi, da bi imela Rusija navadno atomsko bombo, ki vodikovi bombi služi, da rabimo primer atomskih znanstvenikov, "kakor petelin na puški." Brez navadne atomske bombe torej ni vodikove bombe.

Tisti, ki verujejo, da Sovjetska zveza vodikovo bombo v resnici poseduje, opozarjajo na sledenje dejstva:

Sovjetska zveza se je okorila načrt, da napadel Severno atlantsko zvezdo, ker da je ta zveza glavna nevarnost za svetovni mir. Sovjetska zveza in Združene države se lahko pobota v vseh vprašanjih, ki so med njima sporna, pa porazgovorita brez grožnje z orojem. Malenkov je odsodil tiste ameriške politike, ki zahtevajo, da se stavijo na Sovjetsko zvezo predlogi v obliki ultimativa, t. j. da jih Sovjetska zveza ali sprejme, ali pa riskira vojno. Malenkov je opozoril svet in Ameriko, da je Sovjetska zveza močna in nepremagljiva.

Malenkov je zahteval, da se komunistična Kitajska pripusti med Združene narode.

Sovjetska zveza se pogaja s sosednjim Iranom o vseh sporih točkah, kateri sta bila na čelu zakonca Rosenberg, ki sta bila tudi obsojena in celo na smrt ter je bila smrtna kazenska, kakov znano izvršena. Ko se opozarja na atomske tajnosti, ki jih je dobila Sovjetska zveza potom imenovane službe Angležev in Amerikanec, se kaže tuđi na to, da so prijeti špijonji izdali kot strokovnjaki na atomskem polju in kot aktivni člani angleško-ameriških atomskih komisij, vse atomske tajnosti za katere so vedeli; torej tudi tiste tajnosti, na katerih je bila v nadaljnji posledici in raziskovanjih zgrajena tudi ameriška vodikova H-bomba.

Nadalje se namiguje na znanstvenega Bruno Pontecorvo, ki je leta 1950 izginil neznan kam za železno zaveso, ki pa je bil poprej v Angliji in poznal dotedanji razvoj atomske energije. Smatrajo, da se Pontecorvo sedaj nahaja v Sovjetski zvezi, kateri je postregel z vsemi izsledki znanosti iz atomske energije.

Med ameriškimi znanstvenimi in političnimi krogi kot rečeno, gredo mnenja naravnih. Nekateri trdijo, da Rusija sama zase nima na razpolago potrebnih srovin za producijo vodikove bombe. Drugi obratno opozarjajo na to, da Rusije in njenih naravnih zakladov doma in v sosednjih državah ni podcenjeno. Morda gre le za začetno vodikovo bombo, ki pa se zna končno razviti v pravo uničajočo bombo.

Predsednik odšel z dopust

Predsednik Eisenhower je odšel na svoj redni enomesecni dopust, ki ga bo prebil v državi Colorado. Bela hiša ni dala o razdobju Malenkova, da ima omejena osebno prostost v dr-

zavah sovjetskega bloka in je ironično omenil Združene države, ki prepooveduje vstop tujim državljanom, dočim Sovjetska zveza vabi Amerikance v njen teritorij, na katerem da se lahko svobodno gibljejo brez političskega nadzorstva.

Za evropsko skupnost

BONN, Nemčija, 8. avgusta — V nemškem letovišču Baden-Baden so se sestali zunanjii ministri šestih zapadnih evropskih držav, ki že sodelujejo pri skupni upravi premoga in jekla in pri skupni obrambi. Te države so: Francija, Zapadna Nemčija, Italija, Luksemburg, Belgija in Nizozemska.

Zunanji ministri so izdelali načrt, kako naj se tudi politično združijo omenjene države pod eno skupno suverenost. Ta zadržica bi imela 150 milijonov ljudi, druge evropske države pa bi kasneje imelo enako pristop k njej.

Poudariti je, da pri tem ne gre za kako privatno, marveč za uradno akcijo, ker so program izdelale osebe, ki so kot zunanjii ministri aktivni člani domačih vlad.

Spijanci ven iz prometa!

Preteklo leto je bilo radi prometnih nesreč ubitih 38,000 ljudi. Na vsakih 14 minut pada v smrt na tak način en Amerikanec; 1,350,000 pa je bilo ranjenih ali pet Amerikancev na vsakih pet minut. Vsaj nekaj naj se zgoditi: Pijani voznikom za zmeraj odvzame licence—pravijo povprašani Amerikanci.

OGNJEGASCI—BABICE

Trije clevelandski ognjegasci so na poklicanem mestu opravili svojo dolžnost, ko jih je pričakovala še druga nepoklicna naloga. Irene DuRell, ki stanuje na 1751 Park Mount Ave., se je napotila v porodišnico. V avtomobilu so jo prehiteli porodni krči. Irene je bila v družbi svoje sestre, ki je moral ustaviti avtomobil pri najbližnji gasilni postaji, gasilci pa so pomagali pri porodu. Mati in novorojenček sta bila nato prepeljana v bolnično, njihovo stanje je dobro.

ČAJ—NARODNA PIJACA

NEW YORK, 8. avgusta — Povpraševanje po čaju narašča; tudi uvoz čaja v Zedinjene države narašča. Lansko leto je narastel za 12%. Lansko leto se je popilo v Zedinjene državah eno milijardo čajev več, kar pa je bil to slučaj leta 1951; 2,200,000 vrčev za kuhanje čaja gre vsako leto na novo v ameriške kuhinje. V 15 letih bo čaj najbolj priljubljena narod

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
2231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNIN)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 7.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

DEMAGOGIJA SE MAŠCUJE

(1)

Včasih beremo in slišimo izraz, da kdo posnema noja. Kaj je politika noja? O njem se trdi, da tam v afriških puščavah, ko slutí vihar, skrije svojo glavo v puščavski peseckih misli, da se bo s tem v celoti rešil. Politiko noja je igral republikanski kongres, ki se je ravnokar odgovoril na 6. januar 1954. Če in ko se konča zasedanje kongresa, se politično življenje sprašuje kakšne so bile pozitivne in negativne strani ameriškega političnega življenja, ki ga predstavlja ravno kongres.

Če pogledamo z notranje političnega vidika vse rezultate, moramo odkrito priznati, da so republikanci, ki so po dvajsetih letih opozicionalne stranke dosegli federalno oblast, igrali politiko noja. Nobenega velikega vprašanja niso do dobra obdelali. Da pa se je nekaj zdelo, kot da hočejo začeti, so ustanovili razne odbore in podobore, so že v obstoječih odborih razpravljali in zaslševali, toda preko vsega tega niso prišli. Politično vzeto lahko imenujemo zasedanje 83. kongresa politiko čakanja, politiko premirja, politiko letargije, z drugo besedo, popolne nedelavnosti. Pokojni senator Robert Taft se je večkrat sam pritoževal, da delo v kongresu ne gre izpod rok. Ne moremo trditi, da radi tega ne, ker bi republikanci zlasti zvezami z južnimi demokrati ne imeli zadosti zaslombe tako v spodnjih zbornici, kakor v senatu. Tudi v odnosih z Belo hišo je še kolikor toliko šlo po potih kompromisov. Predsednik Eisenhower se je ravnal po taktiki čakanja. Naj se izgovorijo vsi na skrajnih krilih, tudi oni v sredini, potem pa bo zavzel neko posredovalno vlogo in bo gotove ideje celo prikazal kot svoje.

Eno moramo priznati republikancem, da so bili zelo hitri, kadar je šlo za podporo takozvanega zasebnega kapitalizma in zmanjšanja podpor federalne vlade tam, ko je šlo sicer za ameriško socialno skupnost. Naravne zaklade —ležišča petroleja so dali nazaj posameznim južno zapadnim zveznim državam, da jih skoriščajo po principih zasebnega kapitalizma. Ti zakladi so bili po demokratski zamenjeni splošni ameriški potrebi, najprvo šolam, nato, če bi se pokazala kaka druga skupna potreba, pač tejl! V kolikor pa je šlo za splošno socialno skupno stvar smo videli:

Zamisel stanovanjske akcije, da se ameriška mesta očistijo, propale beznice kot leglo zločina in bolezni odpravijo, ljudje pa spravijo v dostojno stanovanja, je bila obsojena na smrt. Ideja demokratov, da naj ameriška vodna sila, ki končno služi tudi produkciji električne energije, bo pod federalnim nadzorstvom, je bila pokopana, ker naj se da v izključno skoriščanje privatne iniciative, po republikanski razlagi privatnemu kapitalu.

Republikanci so ukinili tako imenovane kontrole: Kontrole cenam, kontrole najemninam in kontrole mezdram. In posledice? V stanovanjskem vprašanju, kar se tiče najemnin, jih trenutno še ne moremo otipati z roko. Kar pa se tiče cen živilenskim potrebščinam, jih čutimo z vso realnostjo na lastni koži. Cene so dosegle višek, kot ga ne beleži ameriška zgodovina, niti ne v vojnih časih.

Volilna parola republikancev je bila štedenje v federalni upravi in povrnitev vrednosti ameriškemu dolarju. Če je federalna vlada ukinila nekaj kreditov, pa se klub temu nadalje zadolžuje in se je zadolževala, potem stojo pred nekim vprašanjem, ki se nam zdi kakor uganka. Nekaj postavk se je v federalnem proračunu črtalo. Štejilo se je v narodni obrambi, štejilo pa tudi pri ameriški pomoči tujini. S tem se je črtalo nekaj milijard in ameriški predsednik Eisenhower je s svojimi tajniki članji federalne vlade trdil, da gre Amerika na pot zdravega gospodarstva. Če je gospodarstvo zdravo, potem se ne zadolžuje. Morda pride do slučajne potrebe, da je nekaj dolga potrebnega. Gospodar pa, ki najame dolg, ravna pri tem s skrajno previdnostjo. Ameriški dolgorvi so nastali kot posledica prve in druge svetovne vojne in pa znane depresije. Pred prvo svetovno vojno so znašali komaj eno milijardo dolarjev. Ta vsota za Ameriko ni pomenila ničesar. Administracija demokratov, ki so imeli breme, da nosijo vse težave prve in druge svetovne vojne, je nujno zabredla v javne dolgove. Tudi so bili oni tisti, ki so moralni reševati depresijo. Ko je bivši predsednik Truman zapustil Belo hišo, je bilo klub korejski vojni državni dolgov okrog 263 milijard dolarjev. Tendenca federalne vlade pa je bila, da se dolgorvi plačujejo. In pod republikanci?

L.C.

Urednikova pošta**Družabni sestanki Svob. Slovenk št. 2 SDZ**

CLEVELAND, Ohio — Članice društva Svobodomiselne Slovenske, št. 2 SDZ smo pred nekaj meseci uvedle nekaj novega —namreč popoldansko sejo ali družabni sestanek, kar je zelo lepo uspelo. Vsaki mesec seveda imamo našo redno mesečno sejo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., tekom meseca pa se enkrat snimimo pri kateri članici. Za vsako družabno sejo ali sestanek si zberemo drugi kraj. Naš prihodnji družabni sestanek se torej vrši v torek, 11. avgusta pri naši članici Johanni Bricelj na Babbitt Rd., Euclid, Ohio. Vabljeni so vse članice, ki so rade v veseli družbi, da pridejo. Ne bo vam žal.

To bo naša že četrta družabna seja ali sestanek. Prvo smo imeli maja meseca pri naši tajnici Josephine Petrič na E. 225 St. v Euclidu, Ohio. Petričevi imajo jake lepi dom poleg jezera v zelo lepi okolici.

Drugi sestanek je bil pa pri naši članici Agnes Žagar na 19270 Newton Ave., Euclid, Ohio. Ko smo stopile iz avta, smo zagledale krasno cvetje, zdečko se nam je, da so se vse cvetlice obrnile k nam in nas pozdravile. Ta krasen dom je okoli in okoli obdan s cvetjem. Vso čast Žagarjevin v hčerk! Tukaj smo pa bile presenečene. Ravno isti dan je bilo 45 let, kar sta Žagarjeva bila poročena! Sestra Žagar nas je izvrstno pogostila s pomočjo sestre L. Bellay. Prav tako je bilo kakor na kaščenem banketu. Hvala lepa obema, Žagarjevin pa želimo še na mnoga leta zdravja, sreči in žadovljstva!

Naš tretji sestanek pa je bil na domu naše članice Josic Škarbar na 22801 Ivan Ave., Euclid, Ohio. Tudi Škarbarjevi imajo krasno hišo, okoli in okoli obdan s cvetjem in zelenjem. Ko smo stopile iz avta, nas je prav prijazno sprejel Mr. Skabar in hčerkica Josie. Mr. Skabar nam je razkazal vse okoli hiše, ogledale smo si razne cvetlice, tudi figovo in orehovo drevo nam je pokazal, kar je tu redkost! Ko

Sedaj pa še nekaj o naši članski kampanji. Odkar se je začela tekoča članska kampanja naše organizacije, se naša tajnica trudi, da bi vpisala kar največ novih članic! Zato, članice, potrudite se, da vpišete vsaj vsaka po eno članico, da bo naše društvo ob zaključku kampanje ponovno v vrstah onih, ki so storile svojo dolžnost. Pa boste tudi deležne lepih nagrad!

Torej, na delo!

Mary Somrak, blagajničarka.

Z JUGOSLOVANSKE CONE STO

Kmetia sta z vilami ujeta delfina

Cetin Lazar in Debernardi Jakob iz Salare sta delala na polju ob zalužu v Škocjanu pri Kopru. Kar sta opazila velikega delfina, ki se je pognal iz vode ter pri tem nasedel na plitvini. Hitro sta se oborozila z vilami in šla nad zverino, ki je bila brez vode skoraj brez moči. Po nekaj minutah sta ga premagala, nataša ga navezala na vrv in odvleka na suho. To ni bilo posebno lahko, saj je bil delfin dolg 1,5 m in pol metra ter je tehtal nad sto kilogramov.

Delfina sta nato naložila na kamion ter se šla z njim pobrat. Seveda je bilo dosti zbadljivo na račun ribičev, ki jim delfini pogosto trgajo mreže, pa jim ne morejo do živega, kmetom se je pa nastavil kar pred vile. Ker je za vsakega ujetega delfina določena nagrada, bosta tudi ob kmetu prejela nagrado 1500 dinarjev.

Nove hiše

Ankarano

Kmečke družine v Ankarunu so nedavno vselile v novo stanovanjsko naselje, ki je bilo zgrajeno z denarjem okrajnega ljudskega odbora. Naselje so zgradili z namenom, da bi se čim bolj uspešno obdelala tamkašnja meliorirana zemlja. Občinski odbor Koper-Okolica, ki je lastnik teh stanovanj, je dodelil štiri izmed teh hiš kmetijski drugi v Ankarunu, štiri zadruge v Smarjah, eno pa Zavodu za

pospeševanje gospodarstva v Kopru. Zadruge bodo za stanovanja plačevala mesečno najemino, po 20 letih pa bodo postale lastnice hiš.

Dve zlati poroki

7. junija sta praznovala v Ligur nad Kanalom zakonca Anton in Frančiška Berdon zlato poroko. Krepka in zdrava sta dočakala Anton 74 Frančiška pa 72 let. Od šestih otrok in številnih vnučkov sta imela srečo na dan zlate poroke pozdraviti v svojem družinskem krogu le eno hčerkko z vnukom.

Med narodnosovobodilno borbo je bila Berdonova samotna domačija tik ob Idrici in tik sedanje državne meje varno zatočišče partizanov, ki jim je Berdon pridno pomagal in jih podpiral. Po vojni je prvi vstopil z vsem imetjem v obdelovalno zadrugo. Zlatoporočena, ki sta med domačini zelo priljubljena, sta ob svojem lepem jubileju prejela nečistočestitk.

Vas pozdravljava vse skupaj!

Zahvala

Dne 12. julija je bil velik praznik za spodaj podpisana, zato želiva malo opisati, kaj sva doživel. Zbrala se je množica ljudi, naših priateljev od blizu in daleč. Vsi so prišli z enim imenom, da počastijo z iznenadnjem nazu za najino 25-letnico zakona. To je bil v resnici "surprise," na katerega ne bova nikdar pozabila. Bilo je krasno vreme. Videlo se je vesele obrazne naših sosedov in priateljev iz Cleveland, Thompsona, Leroy, Montville, Painesville, Madison, Fairport in Hambden. Pa tudi Mr. in Mrs. John Peterka iz Floride sta bila navzoča.

Vse to se je vršilo na naši farmi. Ne moreva popisati občutkov v naših srceh, ko so vreli ljudje skupaj in odkrito srčno voščili še na mnogo srečnih let! Seveda, sva vse povabili na najino 50-letnico.

Da poveva, kako se je začelo.

Sedeli smo zunaj pri mizi, ko smo zaslišali mnogo trobenja na cesti 86. Čudili smo se, kaj se mora zgoditi tako nenavadnega na deželi, pa vidimo, da je ne-

dolgledna vrsta avtomobilov, ki se počasi pomikajo naprej in zavila je vsa procesija proti nam na dvorišče. Kakor bi me s kladivom po glavi, se mi je posvetilo v glavi—najina 25-letnica. Poskušala sem zbežati v hišo, da se malo preoblečem, pa me noge niso nesle, kar prikovana sem bila na mestu. Smejala in jokala sem, vse obenem. Neizmerno veselje in ponos me je obdal, ko sem videla toliko priateljev, ki so vsi name voščili srečo za vse življenje.

Šrčna hvala vsem skupaj in vsakemu posebej. V duhu stisnjenosti let se te male glodavke začnejo seliti proti zahodu preko gora, rek in otokov in, ko pridejo do morja, se spustijo v vodo in plavajo proti zahodu, dokler ne utonijo. Prvimi sledijo nadaljnje črede in izvršijo samomor v morju.

Na njihovem romanju proti zahodu jih neštete tisoče poginev in podlasic in krokarij in sove imajo večmesečne gostije. Množiče tudi utonejo v studencih in potokih in jih okužijo. Toda selitev se vrši naprej, ne glede na vse zapreke, dokler preživejo živalce ne utonejo v morju, plavajoče proti zahodu. Manjše selitev teh glodavk se ponavljajo vsakih pet let, večje pa vsakih deset let. Zdi se, da se v dolenjih razdobjih te glodavke takoj razmnožijo, da domovinski kraj nimajo dovolj hrane za vse, pa se odvečne črede odpravijo proti zahodu. Zakaj gredo proti zahodu in zakaj skušajo preplaviti morje v zahodni smeri, nihče ne ve. Istotako nihče ne ve, zakaj se nekatere teh glodavk odločijo za potovanje, druga pa ostanejo "doma."

Znanstveniki ugibajo, da je morda vpliv periodičnih sončnih pleg odgovoren za večjo razmnožitev teh glodavk ali za zmanjšanje rastlinske hrane ali za oboje, pa mora odvečno število živali na pot. Nerešeno je tudi vprašanje, zakaj potujejo živalce strogo proti zahodu in neizgibno smrt v morju. Ali je bila tam v davnih preteklosti suha zemlja, kamor se je po potrebi izseljevala preobilica lemingov?

Ali je to nepisan program in način naravne, da v dolenjih razdobjih s potopom uniči stomične teh glodavk v svrhu, da imajo ostale dovolj hrane za preživetje? Znanstveniki še niso mogli točno odgovoriti na ta vprašanja.

Vsekakor je primer periodičnega samomora lemingov tipičen vzorec tisočnih tajnosti narave, ki jih moderna znanost še ni mogla razrešiti.

—NEW ERA, glasilo ABZ

—Tolažba

'Nič zato,' odgovori trgovec.

'V tvoji hiši se ne bo nikoli smej.'

—Tolažba

'Jaka pride ob daleč obiskat svojega težko bolnega prijatelja v bolnišnico. Celotno uro ga lepo tolaža. Ko je le treba iti, mu je

enkrat stisne roko.'

'No. Gusti, pa združ ostani... K pogrebu bomo pa že vsi prisli!'

Nepojasnjeni pojavi v naravi

Trasiranje železnice

Fele in Toni sta bila brezposelna. Da bi si krajšala čas in dobila kaj za pod zob, sta šla v okolico in kar po svoje trasirala železnico. Povsod, kjer sta opazila ljudi, sta zabijala v zemljo količke in pri tem delu pokala gromozansko resne obrazne.

Ko sta prišla do neke večje kmetije, so jima iz kuhinje zazidali zabeljeni žganci. Pomembno sta se spogledala, vstopila v kuhinjo, se nekaj časa pred zahodenjem gospodin oziral po njej, vzel iz torbice pripravljen količek in ga poleg samega ognjišča zabila v ilovnata tla.

"Gaspudi, kaj pa tu pamim?" je z zanimanjem in očividnim strahom vprašala gospodinja.

"Ažnpu bu šau da skuz," je važno odgovoril Fele.

"Jemenes, pa gih skuz naše kuhne, ka je ži tak tak drejn vajni, da nimam kam marej za pastuo, zej baste pa še aniznupu napelal," se je branila gospodinja.

Pravijo, da sta se Fele in Tone dala preko vsega vprašati in da sta zaradi zvrhane sklede dobro zabeljenih žgancov uvidevno prestavila količek za hišo.

Veronika je vnovič dopovedovala možu: "Nimaš pojma, Miklavž, kako obupani so bili vsi moški, ko sem tebe vzela."

Miklavž je pokimal: "Da, vem. Ravnovčno se je spet poročil neki doktor, ki se je takrat zaražal tebe ustrelil."

JANEZ JALEN

Trop brez zvoncev

POVEST

(Nadaljevanje)

Petra se je lotila skušnjava, da bi Tkalcu posvaril. Strel bi se razlegel in odjeknil od gora naokrog. Boštjan pa bi vedel, da mu je Peter za petami. Kasneje, ko bo Jerci že njegova žena, menda vendar ne bo zahajal več v njegovo lovišče. Da se je tisto minuto spet pokazal kepen, bi si Peter nič ne pomisljal. Pomeril bi in stisnil, pa čeprav bi vzne米尔 živad. Svojega gamsa bi že prihodnje dni kdaj podril. Pa kepena ni mogel nikjer več opaziti. Streljati v prazen zrak se mu je pa zdelo grdo in nepošteno.

Kaj pa, če navsezadnje ne hodil pred njim Tkalec, ampak kdo drug. Verjetno niti, mogoče pa. Vsak bi se mu v pest smejal in ga imel za strahopetca. Nak! Sicer je pa prisegel, da bo divjad pred vsakomer branil.

Peter se ni več obotavljal. Vstal je in se pričel oprezeno kakor lisjak pomikati naprej. Včasih mu ni kazalo drugače, kakor da je legal na tla in se plazil po trebuhi. Spotil se je in umazal, a sledu ni smel izgubiti, še manj pa izdati sebe.

Na jasi pred sabo je spet zagledal hermelina. Ni mogel vedeti, če je prav tisti, ki ga je bil prej videl. Ptica je nesel v gobcu, se na pol vzravnal in se razgledal naokrog. Petru niti na mani več hidilo, da bi streljal. Sklenil je le, da ob prvi priložnosti vzame s sabo mali sklopec in mu nastavi.

Podlasica se je zgubila med kamjenjem, Peter je pa kaj kmalu spet opazil v snegu odtise dolgega čevlja. Bili so tako razločni, da je prepoznal žeblje. Sedaj ni niti najmanj več dvomil, da zaseduje Boštjana Tkalcu. Lotila se ga je vnerja, kakršne do takrat še ni poznal. Nase in na Jercu ni utegnil več misliti. Vedel je samo, da mu Tkalec ne sme več uiti.

Peter se je oddihoval, prikrit v nizki kotanji. V ruševju, nekaj sto korakov pred njim, je počil strel. Odjeknil je od skal in se porazgubil v vrhovih gora. Gamsi v meli so zbežali v pečine. Peter je slišal proti sebi drveti skoke, ki so presli v čedalje počasnejšo hojo in nazadnje za strelijaj od njega obstali. Peter je hitro presodil, da je bržkone slišal prihajati zastreljenega gamsa, za katrim bo prišel tudi Tkalec. Vendar ga lahko prehititi, ker je sedaj kozel bliže njemu kakor pa kraju, s katerega je streljal Tkalec. Trdno si je prisnili klobuk na čelo, da ga ne zgubi, se prevajal okrog grmov in skal, kakor se previja vidra v Sai, ter z na pol priprimi očmi srepo gledal predse in naokrog. Za hip je časih postal in prisluhnih. Gams bi utegnil vstati in se preleči. Še bolj pa je vlekel na ušeša, da bi ne preslišal Tkalcenih korakov.

"Tu nekje je moral obležati," je sodil Peter. Previdno je razgrnil vejevje in pogledal na jaso, ki se je bila odprla pred njim. Ob robu snega, ki ga je bilo z dobro nasušilno rjuhu, je ležal s podvitimi nogami težak kozel. Ni se več ganil. Peter je gamsa takoj prepoznał. Bil je tisti z velikim čopom, ki si ga je bil sam izbral za odstrel. Pogrela ga je jeza, pa se ni smel prenagličti. Skrbo se je prikril in čakal. Skozi vejevje je pa še vedno videl rdečo liso krvi na snegu. Bolelo ga je, kakor bi bil krvavel on sam in ne gams. Ni mu bilo več treba oprezovati naokrog.

primer rajni Bitenc." Boštjan je Petra skoraj porogljivo pogledal in brž pristavil: "Pa saj to naju nič ne briga. Imava za zadnjim s sabo pa s temle gamsom dovolj opraviti. Če ti je prav, ga kar jaz iztrebim. Bo po tvojem za oba še najbolj varno."

Peter ni mogel drugače, kakor da je privolil. Boštjan je ročno opravil delo. Videlo se mu je, da je varen. Vamp je vrgel za grm, gamsa pa obrnil na rez, da bi mu odtekla kri. Umil si je roke s snegom, narejeno mirno sedel Petru nasproti, si natlačil in prižgal čedro ter spregovoril: "Nerodno se nama je naredilo. Še najbolj prav bo, da nosim gamsa jaz. Čop pa vzemti ti! Pa si ne mislim kozla prisvojiti. K teci ga zanesem. Nič se ne boj! Ne bom ti utekel. Samo ne hodiš z mano z napetim petelinom in ne ženi me na Bistrico. Bi nama ljudje preveč privoščili. Tebi še bolj kakor meni. Naj rajši misli, kdor bi naju srečal, da ti samo pomagam nositi uplenjeni divjad. Skozi vas se pa lahko sam optraš z gamsom, ki je res imeniten. Tam, vpričo ljudi, ne bo nikogar premotil hudič. Kasneje pa naj že bo, kakor bo." Tkalec je malomarno zamahnil z roko.

Spet je Peter privolil v Tkalec nasvet. Grede mu je pa grenko oponesel, da je sedaj lahko uvideven, prej pa ni znal biti.

"Za naprej skušaj biti ti," je Boštjan kakor poprosil Petra, prevezal gamsu noge in si ga optral.

Med potjo sta Peter in Tkalec kaj malo govorila. Vsak je misli svoje. Sicer se je pa Boštjan kmalu upehal. Ni bil več v trdnih moških letih. Petru se je zasmilil. Na Brvojah je poiskal v prvem kupu zloženih drva pripravno kol in jo potisnil gamsu pod zvezane noge. Zadela sta vsak en konec na rame in proti Hebatu nosila gamsa oba. Boštjan je na lastno željo hodil sprejaj. Obema se je zdelo, kakor bi nesla koga k pogrebu. Po gorah in planinah je bilo vse tiho. Nizko z neba je gledalo bledo zimsko sonce na molčeča nosača.

Na Vogarju sta počila. Jesti se ni ljubilo ne Tkalcu ne Petru. Še žganje jima ni dišalo.

Sredi popoldneva sta prišla do Petrovega novega doma. Tkalec se ni maril kar nič ustaviti. Mudilo se mu je domov. Peter se je bal, da bo spet pričel moledovati, naj ga ne naznani. Pa ni. Le pomnenjivo ga je pogledal, kakor bi hotel reči, naj sam sebi pripriše, če se mu bo njegova veste utepala. Poznalo se je pa Boštjanu na obrazu, da ga razjeda več skribi.

Peter je populil že ves čop, kolikor je bilo kaj prida vrednost. Na srečo se je še tako obrnil, da je Petru kazal hrbit. Lovec se je previdno dvignil iz grma, potem pa hitro stopil k Tkalecovi puški: svojo je nosil na rameni. Boštjan se je zdrznil in ozrl naokrog. Da je zaledal pred sabo medveda, bi se ne bil tako začudil. Kar sapo mu je zaprlo. Nič ni vedel reči. Počasi je vstal, potem pa se je naredil, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo, in je prav vsakdanje vprašal: "Kaj pa bo zdaj?"

"Sami veste, kaj bo," mu je Peter odgovoril resno.

"Če ti nočes biti pameten, ne bo zame nič prida." Tkalec je zmajal z glavo.

"Jaz bom že skušal biti pameten. Vi pa niste hoteli biti, čeprav sem dovolj svaril." Peter je bil spet bolj žalosten kakor jezen.

Tkalcu je bilo pošteno sram.

Stal je pred Petrom skoraj kakor šolar. Skušal se je izgovoriti: "Priznam, da imaš ti prav in ne jaz. Pa nisem nikoli mislil, da se bova zares srečala."

"Sedaj je, kar je." Peter je skomizgnil z rameni.

Tkalec ga je prav razumel: "Tak praviš, da ne moreš zamolčati."

"Sami veste, da ne, kakor bi rad zavoljo Jerce." Boštjan je stopil korak proti Petru. Lovec je odpril Tkalecovo puško in jo izpraznil.

"Nič se ne boj. Tak nisem."

Bilo mu je hudo nerodno.

"Ne mislim, da ste. Pa varno je varno. Pri takih snidenjih se rad sam hudič vtakne vmes." Peter je Tkalecovo puško že razpel na dvoje in jo deval v oprtnik.

"Seveda. Včasih se kakšen lovec ponesreči, kakor se je na

kopito iz cevi, si jo obesil prek name in odšel na Bistro.

Tako težko kakor tokrat Hribarjev Peter še nikoli ni prestolil Venceljnovega praga. Odal mu je Tkalecovo puško in suhoporno poročal, kako je zalotil Boštjana. Hribička je mirno poslušal, da je končal, potem je pa vzrojil nad Tkalcem: "Prekleta glava,olidarska bohinjska. Z namočeno trnjevo šibo bi ga po nagi oplatil pretepel."

Dolgo sta sedela Peter in Venčelj pri zakurjeni peči. Pa kakor sta obračala, nista mogla drugače obrniti, kakor da sta nazadnjem odšla k stražmojstru Korenku. Bil je uvideven mož in nima nič podviziati. Šele drugi dan popoldne je šel z orožnikom novim preiskavat k Tkalcu. Ne kaž smodnika je dobil in pa srnjakovo križasto rogovje. Boštjana ni odvedel v zapor. Počemu. Saj ni nič tajil. Tudi mogel ni.

O božičnih praznikih se Hribarjev Peter ni postavljal z dolgin in košatim gamsovom čopom, kakor je mislil. Tistega, ki ga je bil zaplenil Boštjanu, je oddal Vencelinu. Ponujal mu ga je nazaj, pa je zagrozil, da ga vrže v peč.

Gamsovega mesa tudi ni maramal jesti in četrti ni poslal Tkalcu. Kozla so snedli Ljubljanci.

Na svetega Štefana je pa vsa vas opazila, da Hribarjev Peter ni prišel pobirat potic k Tkaleci Jerci. Pa pred pustom sta se mislila že vzeti. Peter bi še v krčmo nič ne šel, da ni prišel ponj stric Tomaž, ki si je ves več zadovoljno vihal košate posivele brke.

Po božiču je pritisnil mraz, kakršnega Bohinj že dolgo ni pomnil.

CETRTO LETO
Nazobčani sklopec

Zemlja je zamrznila globoko pod rušo. Sneg ni nikoli padlo kaj prida hrkrati. Naletaval je pogost in v širinajstih dneh zapadel čez meter visoko. Prepahl ga je strupeno mrzel veter. Premrznil je od vrha do tal. Sren je držal ostro podkovane konja s težko naloženimi sanmi vred.

Nice South side rooming house needs EXPERIENCED COUPLE Woman to act as housekeeper. Man to be handy, painting, etc.

BUtterfield 8-9298

COOK — GENERAL HOUSEWORK — 3 adults. No heavy cleaning or laundry. Room, bath. References.

FAirfax 4-6733

REAL ESTATE FOR SALE

ROOMING HOUSE—Building and furniture. Near Cubs Park. 10 kitchen units—\$5,750 inc. down payment \$10,000.

ANdover 3-6346

ELMHURST—Under \$20,000 by owner, 2 year old ranch style, 2 bedrooms, large carpeted living room and dining room, fireplace, ceramic tile bath, brick cabinet kitchen, paneled recreation room, combination storm and screens, garage. Immediate possession.

Elmhurst 4995

Don't gamble with fire—the odds are against you!

Ijev, ki so v treh letih nanosili \$1,400,000. Povprečna mladinska vloga znaša \$140. Otroci redno prinašajo tja svoje prihankne, imajo posebno postrebo in posebne vložne knjižice. Poskus se je tako dobro obnesel, da namerava hranilnicu tla mladinski varčevalni sistem razširi tudi na svoje podružnice.

ge. S tem sistemom mladinskega varčevanja je hranilnica dobila tudi dosti odraslih vlagateljev, staršev otrok. Otroci se na ta način zgodaj učijo varčevanja. Poskus se je tako dobro obnesel, da namerava hranilnica razširi tudi na svoje podružnice.

—NEW ERA, glasilo ABZ

ZAVAROVALNINO
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj
1946 SO. LAKE SHORE BLVD.
Poklicite:
IVanhoe 1-9382

A KISS
FOR TESSIE...

DOING A BIT of good-natured clowning for the camera, an airman plants an affectionate kiss on one of his turret guns. Yet we realize as he does—that there's another side to this picture. For the job of keeping America strong is a mighty serious one. And we know now that peace is only for the strong.

You are in this Defense picture, too! Stop and think about it: your United States Savings Bonds provide the economic strength to protect America, just as the people in our Armed Forces provide the military strength. By investing in Bonds you are helping to build a sturdy economy for your country—and a more secure future for yourself and your family.

If you aren't one of the 43 million Americans who own Bonds, why not become one now—today! Join the Payroll Savings Plan where you work—a practical way to save, because it saves something out of your pay check before you're tempted to spend it.

Don't put it off—get started today! Invest regularly in United States Savings Bonds—a simple, safe way to save for your future, and for the future of America.

Here's how E Bonds
now earn more money for you!

Now safe, sure U. S. Series E Savings Bonds pay an even better return than ever before... thanks to 3 brand new money earning features announced by the U. S. Treasury.

1. Now every Series E Bond you get begins earning interest after only 6 months. It earns 3%, compounded semi-annually, when held to maturity.

2. Every Series E Bond you own can now go on earning interest for 10 more years after it reaches the original maturity date—without your lifting a finger!

3. All maturing E Bonds automatically earn interest at the new, higher rate (average 3% compounded semi-annually) for 10 more years. Your original \$18.75 can now repay you \$33.67. \$37.50 pays back \$67.34. And so on.

Start now! Invest more savings in better-paying Series E Bonds—through the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-A-Month Plan where you bank!

PEACE IS FOR THE STRONG!
FOR PEACE AND PROSPERITY INVEST IN
U. S. SAVINGS BONDS!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST